

POSTANOWIENIE

23 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

na posiedzeniu niejawnym 23 lipca 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa S. D.

przeciwko M. D.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej M. D.

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 26 kwietnia 2023 r., I ACa 1313/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od M.D. na rzecz S. D. 2700 (dwa tysiące siedemset) zł kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 kwietnia 2022 r., I C 1088/ 19, Sąd Okręgowy we Wrocławiu zasądził od pozwanej na rzecz powódki 140 000 zł z ustawowymi odsetkami od 8 sierpnia 2019 r. oraz 31 620 euro z ustawowymi odsetkami od 8 sierpnia 2019 r., oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

Wyrokiem z 26 kwietnia 2023 r., I ACa 970/21, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo co do sumy 31 620 euro.

Sąd podkreślił, że materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie wymagał uzupełnienia. Nie ulegało wątpliwości, że strony pozostawały przez wiele lat

w zażytych stosunkach wynikających z łączących je więzów powinowactwa. Powódka darzyła pozwaną dużym zaufaniem, o czym świadczą chociażby upoważnienia, którymi dysponowała pozwana, w tym pełnomocnictwo sporządzone w formie aktu notarialnego w dniu 28 czerwca 2011 r. Na podstawie przywołanego pełnomocnictwa pozwana zawarła 5 października 2011 r. umowę sprzedaży lokalu mieszkalnego, będącego własnością powódki. Cena wynosiła 140 000 zł i niesporne było, że pozwana otrzymała od kupującej wskazaną w umowie cenę. Analizując stosunek łączący strony Sąd odwoławczy uznał, że w odniesieniu do czynności zbycia mieszkania, należącego do powódki, strony łączyła umowa zlecenia. W konsekwencji stosował się art. 740 zd. 2 k.c., zgodnie z którym przyjmujący zlecenie powinien wydać zleceniodawcy wszystko, co przy wykonaniu zlecenia dla niego uzyskał, chociażby w imieniu własnym. Brak wykonania obowiązku zwrotu rodzić może odpowiedzialność kontraktową (art. 471 k.c.). Pozwana, działając jako pełnomocnik powódki, dokonała w jej imieniu zbycia nieruchomości uzyskując cenę sprzedaży. Tym samym na pozwanej spoczywał ciężar wykazania, że uzyskaną cenę przekazała powódce. W ocenie Sądu Apelacyjnego materiał dowodowy zaoferowany przez pozwaną w toku postępowania pierwszoinstancyjnego nie dawał wystarczających podstaw by przyjąć, że pozwana uzyskaną cenę sprzedaży przekazała na rzecz powódki. Pozwana nie zaoferowała dowodów, które w sposób dostateczny i wiarygodny wykazywałyby, że zwróciła powódce 140 000 zł pochodzących ze sprzedaży mieszkania. W szczególności takiego dowodu nie stanowią przedstawione przez pozwaną wyciągi bankowe, które są fragmentaryczne i dotyczą okresu późniejszego. Na tej podstawie Sąd uznał, że powództwo w zakresie żądania zapłaty 140 000 zł było zasadne na podstawie art. 740 zd. 2 k.c. Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska Sądu Okręgowo co do zasadności zastosowania art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Instytucja bezpodstawnego wzbogacenia ma charakter posiłkowy, pomocniczy, co oznacza, że znajdzie zastosowanie wyłącznie wtedy, gdy brak jest innych źródeł roszczenia mającego doprowadzić do zniwelowania skutków przesunięcia majątkowego. Tymczasem w sprawie skuteczną podstawą dochodzenia kwoty 140 000 zł pozostawały przepisy kodeksu cywilnego o zleceniu.

Następnie Sąd Apelacyjny wskazał, że brak jest podstaw do uwzględnienia żądania zapłaty 31 620 euro. Podkreślił, że wykazanie samego przesunięcia majątkowego nie jest wystarczające do wykazania zasadności powództwa opartego o konstrukcję nienależnego świadczenia. Powódka nie zdołała udowodnić, by celem przekazywania środków była budowa i wykańczanie nieruchomości i że powódka przekazywała te środki z zastrzeżeniem, że po powrocie do Polski na stałe zamieszka wraz z pozwaną w przedmiotowej nieruchomości. Sąd Apelacyjny uznał, że suma w euro została przekazane tytułem darowizny.

Pozwana zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną i wniosła o jej przyjęcie do rozpoznania ze względu na następujące zagadnienia prawne:

1) Czy w sytuacji, gdy z okoliczności sprawy wynika w sposób oczywisty, iż zobowiązanie pierwotne, wynikające z art. 740 zd. 2 k.c., przekształciło się w umowę darowizny z poleceniem z art. 893 k.c., darczyńca (powódka w niniejszej sprawie) może dochodzić od dłużnika (pозwanej w niniejszej sprawie) przemienne i wg swojego wyboru wydania korzyści uzyskanych w ramach działania w imieniu darczyńcy jako pełnomocnik (umowa zlecenia) i/lub zwrotu świadczenia darowizny, przy zachowaniu warunków odwołania tej darowizny, czy też może dochodzić zwrotu świadczenia wyłącznie wg przepisów o zwrocie darowizny.

2) Czy w sytuacji, gdy z okoliczności sprawy wynika, że pomiędzy stronami pierwotnego stosunku zobowiązaniowego, opartego na art. 740 k.c., doszło do nowacji tego stosunku (art. 506 § 1 k.c.), Sąd orzekający może bez wyjaśnienia charakteru tej nowacji (czy jest to nowacja ze zmianą podstawy prawnej stosunku zobowiązaniowego, czy bez zmiany tej podstawy, ewentualnie czy nie zachodzi sytuacja, opisana dyspozycją przepisu z art. 453 k.c.) poprzestać na zastosowaniu rygору odpowiedzialności ze stosunku podstawowego, który jest niezaprzeczalny w niniejszej sprawie, czy też jest zobowiązany pomimo tego ustalić charakter nowacji, aby zastosowany reżym odpowiedzialności kontraktowej był zgodny z zaistniałym stanem faktycznym, którego umowa zlecenia była tylko jednym z elementów.

Skarżąca wskazała ponadto na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, albowiem dokonana przez Sąd Apelacyjny subsumcja ustalonego w sprawie stanu faktycznego doprowadziła go do wniosku, że pozwana powinna zwrócić powódce

kwotę 140 000 zł. z uwagi na istniejący pomiędzy nimi stosunek obligacyjny zlecenia, podczas gdy stosunek ten przekształcił się w stosunek darowizny z poleceniem (art. 893 k.c., przy uwzględnieniu dyspozycji art. 506 § 1 k.c.).

Powódka złożyła odpowiedź na skargę kasacyjną, w której wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania został wadliwie sporządzony. Znalazły się w nim założenia, które nie są zgodne z ustaleniami faktycznymi poczynionymi w sprawie przez sądy obu instancji.

Uzasadniając podstawy wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, w skardze kasacyjnej wskazano, że „pierwotne zobowiązanie przekształciło się w umowę darowizny z poleceniem”, oraz że z „okoliczności sprawy wynika, że pomiędzy stronami pierwotnego stosunku doszło do nowacji tego stosunku (art. 506 § 1 k.c.)”. Tymczasem trzeba podkreślić, że tego typu ustalenia nie zostały poczynione w sprawie. Sąd Apelacyjny nie przyjął, że pierwotne zobowiązanie uległo przekształceniu czy też, że nastąpiło jego odnowienie. Wręcz przeciwnie, Sąd ustalił wyraźnie, że w zakresie żądania zapłaty 140 000 zł, strony łączył wyłącznie stosunek zlecenia i na tej podstawie uwzględnił jedno z żądań pozwu.

Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Ponadto, Sąd Najwyższy jest związany dokonanymi przez sądy *meriti* ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Oznacza to niedopuszczalność powoływania się w skardze kasacyjnej na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Strona może kwestionować ocenę prawną faktów, na których zostało oparte rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji. Zatem pozwana mogła oprzeć skargę

kasacyjną na tezie, że Sąd odwoławczy błędnie ocenił, że ustalone zachowania stron nie stanowią nowacji. Jednak nie na tym polegają zarzuty skargi. Nie zostało także zarzucone bezpodstawne pominięcie okoliczności świadczących o nowacji.

W konsekwencji należy uznać, że brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, skoro przedstawione we wniosku zagadnienia prawne nie mają związku ze sprawą i poczynionymi w sprawie ustaleniami. Z tym samych względów nie można przyjąć, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ k.p.c. oddalił wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania.

Na podstawie art. 99 k.p.c. powódce przysługuje od skarżącej zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę kasacyjną w wysokości stawki minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Min. Sprawiedl. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[a.ł]

[wr]